

AFGEDAAN BIJ : V 12-56 700 2200

EXHIBIT
DATE: 22 novemb. '56
REG. LET. K61
A.G. No 2280
DOCS. No

4007

GOUVERNEUR
VAN
NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

AFG. LIDEN NIEUW GUINEA			
No.	geb.	en d. door	afgedaan
11965	22/11	K	

Hollandia, ...16 november 1956.....

EB.

No. : P 6762/GEHEIM PERSOONLIJK

OPGEBORGEN IN DOSSIER G 19580

Bijlage(n) : Twee

A A N :

Zijne Excellentie de Minister
van Overzeese Rijksdelen a.i.

Onderwerp : Nieuw-Guinea Raad.

's- GRAVENHAGE.-

Wijdsommo. Dit advies zal nu in behandeling zijn te nemen te 's- GRAVENHAGE.-
Devens daarin over te gaan zal ik gaarne een bijdrage.
Ik heb met u en de h. h. v. Bengo, Prof Putera en Mr. Verbeek.
Ik zou alvast enige adv. in kunnen laten maken mede de andere acties rond in het ministerij
Binnenkort

Mits deze heb ik de eer Uwer Excellentie's aandacht te verzoeken voor de hier te lande gevoelde en door de Raad van Diensthoofden eenstemmig onderschreven wenselijkheid om door instelling van een Nieuw-Guinea Raad tegemoet te komen aan het verlangen naar publieke behandeling van de publieke zaak en naar een gepaste invloed der ingezetenen op het beleid der Overheid. Daarbij moge ter toelichting het volgende dienen:

Reeds bij de opstelling der Bewindsregeling werd rekening gehouden met de instelling van een vertegenwoordigend lichaam, de Nieuw-Guinea Raad, waaraan deze wet in het daarever handelend zesde hoofdstuk niet minder dan 40 artikelen wijdt. Waar echter bij de instelling van het Gouvernement Nieuw-Guinea een onmiddellijke realisering uitgesloten moest worden geacht, werd regelmatig in de Overgangsbepalingen een regeling getroffen, die - een enkele uitzondering daargelaten - de functies van de Nieuw-Guinea Raad opdroeg aan de Raad van Diensthoofden, die deze sedert heeft waargenomen.

Aanvankelijk scheen het, dat de Bewindsregeling wel erg ver had vooruitgegrepen en de bepalingen omtrent de Nieuw-Guinea Raad waren voorbestemd om nog lange jaren niets anders te zijn dan een van goede bedoelingen getuigend ornament, waarvoor in Nieuw-Guinea geen gevel was te vinden, groot genoeg om het sieraad eraan te bevestigen. In de ontreddering, waarin dit Gouvernement geboren werd, was voor zulk een college bepaald geen plaats. Het ambtelijke apparaat was verlamd door het massaal vertrek der Indonesiërs, huizen ontbraken, aan kantoren was er niet meer dan een eenvoudig residentiekantoor in een oude loods, er was geen bevoorrading en aanvankelijk ook vrijwel geen

eten, ...

eten, de verbindingen waren onvoldoende, aan kennis van land en volk man- gelde het vrijwel ieder en van de bevolking zelf konden ook de meest des- kundigen niet zeggen in hoeverre zij binnen redelijke tijd in staat zou zijn de krachtinspanning op te brengen om eigen aandeel te nemen in de arbeid, vereist om dit land vooruit te brengen.

In de bijna zeven jaren, die sedert zijn verstreken, is hierin grote verandering gekomen. Ofschoon alles nog verre van volmaakt is gebleven, is er intussen een ambtelijk apparaat tot stand gekomen, steden zijn ge- bouwd, de bevoorrading is goed, de verbindingen redelijk, de kennis van land en volk verdiept en de bevolking geeft blijken van een hier en daar haast beangstigend snelle ommekeer. Zelfs bezoekt reeds een aantal Papoea- jongeren middelbare scholen in Nederland.

Met deze wijziging in de totale toestand wordt ook de waardering voor het hoofdstuk over de Nieuw-Guinea Raad een andere. Wat voor kort nog een utopie scheen, behoeft thans niet meer onbereikbaar geacht te worden. Langzamerhand begint een nieuwe structuur zich af te tekenen, waarmede ook van de zijde der ingezetenen nieuwewensen en verlangens naar voren komen.

Een van die verlangens is dat naar mede-zeggenschap in het Overheids- beleid, welk verlangen ook bij de Europese bevolkingsgroep duidelijk naar voren komt. Men wil publieke behandeling der publieke zaak, men wil duidelijk worden voorgelicht over het hoe en waarom der dingen, men wil waarborgen tegen ambtenarij en onverstand en men wil eigen ideeën ergens hetzij kunnen uitspreken, hetzij door anderen kunnen laten uitspreken.

De behandeling der Nieuw-Guinea-zaken in het Nederlandse parlement bevredigt het Nederlandse publiek h.t.l. niet. Het accent valt er telkens op aangelegenheden, die hier weer lang uit het brandpunt der belangstelling verdwenen zijn. Men meent ook, dat de Kamer onvoldoende op de hoogte is, om bepaalde inzichten goed te kunnen verdedigen waardoor de behandelde zaken niet tot hun recht komen. Dit alles leidt ertoe, dat bestaande ontevreden- heid geen bevredigende uitlaat vindt en alle publieke belangstelling dood- loopt in een negatieve kritiek, die afbreuk doet aan het vertrouwen in de Overheid en aan de overtuiging, waarmee men zich voor zijn werk inzet.

Men meent dan veelal, dat de Overheid hier te lande deze gang van za- ken niet onaangenaam is omdat op deze wijze vele moeilijkheden worden om- zeild. Niets is minder waar. Wanneer er één ding is, dat de Raad van Dienst- hoofden de laatste jaren zorg en moeilijkheden heeft gegeven, dan is het de

onmogelijkheid .....

onmogelijkheid om tegen allerlei negatieve kritiek, die overal hoorbaar maar nergens grijpbaar is, op te komen. Een forum ontbreekt en dit forum is niet alleen voor de geregeerden een vereiste, maar ook voor de regeerders, wanneer men duidelijk wil maken, waar het om gaat.

Zodoende is reeds meermalen de wenselijkheid ter sprake gekomen van de instelling van een benoemde, wetgevende Raad, die alsdan in plaats van de Raad van Diensthoofden de functie van de Nieuw-Guinea Raad zou moeten vervullen. Op deze grond is dan ook op 1 mei 1956 in de vergadering van de Raad van Diensthoofden een commissie benoemd, die tot opdracht had te rapporteren omtrent de mogelijkheid om te komen tot de instelling van een wetgevende Raad, die de functies van de Nieuw-Guinea Raad zou vervullen, doch door zijn eenvoudiger samenstelling waarschijnlijk gemakkelijker te realiseren zou zijn.

De urgentie van een vertegenwoordigend lichaam ook voor de Inheemse bevolking werd in deze zelfde tijd voelbaar. Dit kwam evenwel op geheel andere wijze tot uiting dan bij de Europese bevolkingsgroep. Van de onder laatstgenoemde gehoorde scherpe kritiek en ontevredenheid werd onder de Papoea's weinig bemerkt, zodat het de schijn had, dat men hier een zo groot vertrouwen in de Overheid stelde, dat verlangen naar volksinvloed nog geen rol speelde.

Vanuit het standpunt bezien van de vooruitstrevende, onder Westerse invloed staande Papoea, is dit alleszins te verklaren. De politieke bewustwording van de Papoea staat weliswaar nog in het begin van haar ontwikkeling, maar het proces duurt niettemin al geruime tijd. Het kreeg zijn eerste impulsen uit de weerstanden, die de Indonesiërs opwekten bij hun optreden als brengers van het contact met de Westerse beschaving. Tussen de Europeaan en de Papoea vormde de Indonesiërs in de jaren voor en na de oorlog de bevolkingsgroep, die in de meest eigenlijke zin het koloniserende werk deed, wat geleid heeft tot het ontstaan van een weliswaar nog geenszins volgroeid maar niettemin duidelijk zich aftekenend Papoes nationalisme. Men wil eigen land nieuwe eigen vorm geven.

Dit Papoes nationalisme heeft zich aanvankelijk het meest veilig gevoeld onder Nederlandse leiding. Dit gevoel van veiligheid heeft echter geducht geleden. De luidruchtige claims van Indonesië, het groeiend prestige van Azie; de afbrokkeling van de macht der Westerse mogendheden zijn feiten, die ook de Papoea niet ontgaan en met zorg vervullen.

De wetenschap, ...

De wetenschap, dat in Nederland een belangrijke groep de Nederlandse bemoeienis met Nieuw-Guinea liefst zo spoedig mogelijk zou willen liquideren, verergert die zorg. De oproep van de Synode der Nederlands Hervormde Kerk heeft dat nog eens heel duidelijk gemaakt en de toch al bestaande weifeling verhevigd.

Tussen de kleine groepen van overtuigd pro-Nederlandse en pro-Indonesische Papoea's groeit een steeds toenemende massa, die wel bereid is de zegeningen van het Nederlands bestuur te aanvaarden, maar zich daarbij zoveel mogelijk ervoor hoedt zich naar rechts of naar links te committeren. Men wacht af en die houding van afwachten vindt men ook onder de jongeren.

Uit een dergelijke politieke labiliteit kan niets goeds voortkomen en het is zaak deze zo spoedig mogelijk te doorbreken en dat niet alléén door de Papoea opnieuw duidelijk te maken, dat zijn nationale aspiraties onze sympathie hebben, maar vooral door hem zodanig op de politieke realiteit te binden, dat het vraagstuk van de toekomstige status niet meer het enige vraagstuk is, dat zijn politiek denken bezig houdt. Door hem in te schakelen in het beraad over het beleid hier te lande, door hem te binden op de vragen van den dag, is het mogelijk hem te brengen in een sfeer van positief politiek denken. Daartoe echter is wederom alleen een Nieuw-Guinea Raad bij machte. Wie daaraan deel neemt weet, dat op hem gelet wordt en dat hij, of hij nu gekozen is of benoemd, naar buiten ter verantwoording geroepen zal worden voor hetgeen hij daarbinnen gedaan heeft.

Deze inschakeling in positieve zin van de Papoea bereikt men niet in onderafdelingsraad of adviesraad op lokaal niveau. Dat betekent niet, dat deze geen waarde hebben, doch alleen dat er vraagstukken behandeld worden die voor de meer modern georiënteerde Papoea problemen zijn, die eerst op de tweede plaats komen. De algemene vraagstukken boeien hem veel meer. In dit opzicht vertoont de situatie h.t.l. hetzelfde beeld als overal elders ter wereld. Door deze belangstelling te trekken en op te vangen mag men hopen de Papoea te brengen tot positief politiek denken en tot een zich volledig mede-inzetten voor de verdere opbouw van dit land.

Het punt, waar het in dit streven om draait, is de noodzaak de Papoea vóór te blijven in de politieke ontwikkeling van zijn land. Alleen door vóór te blijven kan men erin slagen leiding te geven en perspectieven te openen, die de verbeelding prikkelen en beantwoorden aan zijn reeds aanwezige maar nog weinig gevormde ambities. Wie echter achter raakt, wordt geleid en tenslotte gedreven op een weg, die hij zelf nimmer gekozen zou hebben.

Met deze situatie voor ogen laat zich verstaan, dat de Commissie, die adviseerde over de instelling van een Wetgevende Raad, aan het slot van haar advies tot realisering daarvan, de suggestie deed de instelling van een echte Nieuw-Guinea Raad nog eens goed te overwegen, waarbij zij duidelijk liet uitkomen zelf voor deze verder gaande oplossing meer geporteerd te zijn

Bij hernieuwd overwegen bleek duidelijk, dat instelling van een Nieuw-Guinea Raad nog andere voordelen had boven een Wetgevende Raad. Doordat een Nieuw-Guinea Raad in tegenstelling tot een in hoofdzaak uit inwoners van Hollandia en omgeving samengestelde Wetgevende Raad zijn leden van overal moet krijgen is men vrijer in zijn keuze van geschikte personen dan wanneer men zich moet beperken tot de omgeving van Hollandia. Zodoende werd bij mijn U bekende brief van 7 sept. jl. no. 4250/Geheim aan de Raad voorgesteld zich te bezinnen op de instelling niet van een Wetgevende maar van een Nieuw-Guinea Raad.

Daarbij werd voorgesteld om bij de samenstelling van deze Raad zich zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de Bewindsregeling. Met gebruikmaking van artikel 72 lid 6 is het mogelijk voorlopig te volstaan met benoeming van het bij de wet voorgeschreven aantal van 10 inheemse leden, waarbij men op grond van dit zelfde lid in plaats van Papoea's ook Nederlanders tot vertegenwoordigers van inheemse belangen kan benoemen. De verkiezing van twee Europese leden kan worden opgelest door vorming van twee kieskringen, in Hollandia en in Manokwari. Alleen de verkiezing van één der twee uitheemse onderdanen-niet-Nederlanders valt niet te bewerkstelligen. Het gaat niet aan deze groep het genot van rechten eerder toe te kennen dan de inheemse onderdanen en dit maakt een wetswijziging noodzakelijk.

Tegelijk werden in evenaangehaalde brief een tweetal overgangsbepalingen voorgesteld, waarvan de eerste betrekking heeft op de termijnen gesteld voor de begroting en de zittingsduur, terwijl in de tweede voorzien werd in de mogelijkheid een college van gedelegeerden in te stellen, dat bevoegd is om spoedeisende zaken af te handelen. Tot het eerste voorstel leidde de overweging, dat de praktijk genoegzaam heeft geleerd hoe moeilijk nieuwe instellingen in het begin lopen. Wil men daarvan iets terecht brengen, dan is vrijheid om van deze termijnen af te wijken een eerste vereiste. Het tweede voorstel beoogt de mogelijkheid open te houden om op korte termijn beslissingen te nemen, wanneer de omstandigheden dit gebieden. Daarbij zal het veelal gaan om zeer eenvoudige zaken, die op zichzelf een zo kostbare maat-

regel als .....

*agendano 18 by
in verb. K 47 dd 11/10/56
bij 10/56*

regel als het extra bijeenroepen van de Raad niet wettigen.

Deze voorstellen zijn besproken in de vergadering van de Raad van Dienst-
hoofden van 28 september jl., waarvan de notulen hierbij worden overgelegd.
In deze vergadering sprak de Raad zich eenstemmig uit voor de wenselijkheid
van een zo spoedig mogelijke realisering van een Nieuw-Guinea Raad met dien
verstande, dat daarbij het aantal te benoemen inheemse leden zo hoog mogelijk
dient te zijn. De Raad was van oordeel, dat het in de brief van 7 september
genoemde aantal van zes Papoea's en van vier Europese vertegenwoordigers van
Papoea's voor wijziging vatbaar was in die zin, dat het aantal Papoea's nog
wel iets kon worden uitgebreid.

In de tweede plaats kwam in de Raad ter sprake de wenselijkheid om de
Nieuw-Guinea Raad te binden aan een bepaald budget. Men was van oordeel, - welk
oordeel ik geheel onderschrijf - dat een opvoerende werking van een begrotings-
behandeling alleen dan kan uitgaan, wanneer men van te voren weet, hoeveel
fondsen er voor dat jaar beschikbaar zullen zijn. Krijgt Nieuw-Guinea een voor
4 jaren vastgestelde bijdrage, dan weet men waaraan men toe is en dan weet men
ook, dat boven het budget uitgaande verlangens noodzakelijk leiden tot zwaar-
dere lasten. De Nieuw-Guinea Raad kan dan leren mee huis te houden. In het
omgekeerde geval echter dient men er zich op voor te bereiden, dat niet alleen
deze opvoerende werking veel geringer is, maar ook - en hierop dient met nadruk
te worden gewezen - de verhouding met Nederland nadelig wordt beïnvloed.
Elk afwijzen van bepaalde verlangens wordt dan de verantwoordelijkheid van
Nederland en niet die van Nieuw-Guinea zelf en maar al te gemakkelijk ontstaat
een houding, die alle moeilijkheden wijt aan de schrielheid van het Moederland.

Het wil mij voorkomen, dat hiermede een zeer essentieel punt is aange-
roerd, dat voor het welslagen van deze NieuwGuinea Raad van fundamentele be-
tekenis is.

In de derde plaats bleek, dat de Raad zich verenigen kon met de gedachten,
die met betrekking tot de samenstelling van de Raad in het voorgaande zijn neer-
gelegd, zij het ook, dat de daarvoor nodige wettelijke voorzieningen op grond
van de gehouden besprekingen uiteindelijk enigszins anders zullen moeten luiden
dan aanvankelijk was voorgesteld. De voorstellen daartoe zullen verderop in
dit schrijven worden toegelicht.

Het zelfde geval doet zich voor met de voorstellen tot, instelling van een
college van gedelegeerden en tot schorsing der termijnen bedoeld in de artikelen
33, 114 en 117 lid 1 sub 3°, met welker strekking de Raad zich eveneens vereni-
gen kan.

Ter realisering .....

Ter realisering van de in het voorgaande besproken meest eenvoudige vorm van een Nieuw-Guinea Raad zijn een aantal voorzieningen nodig, waarvan de eerste is een wijziging van de Bewindsregeling.

Een ontwerp met toelichting voor zulk een wijziging is als bijlage II hierbij gevoegd.

Bij de opstelling der wijziging is uitgegaan van de gedachte, dat het niet gewenst is met de instelling van een Nieuw-Guinea Raad te wachten totdat de Commissie belast met het ontwerpen van een schets voor deze Staatsregeling voor Nederlands-Nieuw-Guinea haar taak beëindigd heeft. Het is nauwelijks te verwachten, dat een geheel nieuwe bewindsregeling vóór 1959 het Staatsblad bereikt kan hebben.

Anderzijds echter maakt het feit, dat deze Commissie haar arbeid begonnen is, het gewenst om de wijzigingen tot dat uiterste minimum te beperken, dat nodig is om een in hoofdzaak benoemde raad bijeen te brengen en tot vruchtbare arbeid in staat te stellen.

Behalve een wijziging der Bewindsregeling zijn nog de volgende voorzieningen nodig.

- a. een ordonnantie, die de kieskringen aanwijst (art. 72 lid 5), waaruit de inheemse onderdanen- niet-Nederlanders zouden moeten worden gekozen indien zij reeds geacht konden worden het kiesrecht uit te oefenen. Zonder aanwijzing der kieskringen is echter ook benoeming niet mogelijk. Bij deze ordonnantie zal tevens in opvolging art. 72 lid 7 kunnen worden bepaald, dat deze onderdanen in alle kieskringen nog niet in staat worden geacht het kiesrecht uit te oefenen.
- b. een ordonnantie, die de kieskringen aanwijst voor de te verkiezen onderdanen-Nederlanders. Deze ordonnantie dient tevens een kiesreglement in te houden.

Daarenboven dienen te worden voorbereid:

- a een ordonnantie ter uitvoering van art. 81 jo. 77 lid 2 BNG;
- b een ordonnantie ter uitvoering van art. 85 BNG;
- c een reglement ter uitvoering art. 87 BNG;
- d een ordonnantie tot instelling van een college van Gedelegeerden.

Tenslotte is er nodig de praktische voorbereiding, waarbij de volgende punten aandacht vragen:

- a. uitvoerig intern overleg over de keuze van de te benoemen personen, gevolgd door overleg met U of deze keuze Uw instemming kan wegdragen;
- b. de inrichting van een secretariaat, dat geleid zal moeten worden door een griffier, die niet alleen een bekwaam jurist is, maar ook het Maleis

voldoende .....

voldoende beheerst om de inheemse leden te kunnen bijstaan;
c. de taal moeilijkheden.

Met dit laatste punt is de grootste zwaarigheid genoemd, die in de praktijk aan de instelling van een Nieuw-Guinea Raad verbonden is. Het aantal personen, dat Nederlands kent is onder de ouderen, die voor het lidmaatschap in aanmerking komen, envoldoende. Men zal derhalve van alle ordonnanties en stukken een Maleise samenvatting moeten geven, die de hoofdzaken nauwkeurig omschrijft. Men zal niet zo ver mogen gaan, dat een volledige vertaling gegeven wordt, hetgeen de verbreiding van het Maleis in de hand zou werken, doch men zal niet mogen nalaten de niet-Nederlands sprekende leden volledig in te lichten, omdat men deze anders niet meekrijgt. Zij zullen zeker niet bereid zijn het dan maar wat minder goed te doen.

Men is daarom noodzakelijk enerzijds een duidelijk standpunt in te nemen ten gunste van de Nederlandse taal, doch anderzijds geboden om zodanige voorzieningen te treffen, dat het niet kennen daarvan geen beletsel voor het lidmaatschap behoeft te zijn.

Daarom zal zowel bij de beraadslagingen als van het voorbereiden der stukken een goede tolk aanwezig moeten zijn, hetgeen een ernstige verzwarende betekenis van de taak der Griffie.

Aan het einde gekomen van deze uiteenzetting moge ik Uwer Excellentie verzoeken mij wel te willen berichten of en in hoeverre het hier uiteengezette Uw instemming heeft, in afwachting waarvan dezerzijds geen verdere besprekingen zullen worden gehouden noch voorbereidingen zullen worden getroffen.

De Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea,

J. VAN BAAL.